

Aktualiosios Informacijos

Nr. 80/337

II metai,

Seedorf, 1946 m

liepos mėn. 17 d., trečiadienis

TAI ĮVYKO PRIEŠ 13 METŲ.

1933 m. liepos mėn. 16 d. vakare žmonės pėsti ir važiuoti traukė aerodroman, kur turėjo išlieti į neapsakomą tautos džiaugsmą. 25.000 lietuvių laukė didvyrių aerodrome ir ryžosi ištisą naktį nemigę išbūti. Visi didžiavosi dviems lietuviams iš techniškos šalies, iš dangoraižių diemiesčio, oro žirgą pasibalnojusiais nešiusius į savo tolimą, mažą, bet mielą Tėvynę didelį pasiryžimą ir didelį norą garsinti Lietuvos vardą. Visų lūpose tik du vardai - Darius ir Girėnas. Apie 2-rą - 3-čią val. lėktuvas ėmė skraidyti viršum Kauno ir apylinkių, skelbdamas žinią, kad „Lituanica“ (lėktuvo pavadinimas, kuriuo skrido Darius ir Girėnas) jau netoli Lietuvos. Tuo laiku Kauno aerodromo minia dainavo:

Atskrend' sakalėlis per žalią girelę,

Atmušė sparnelius į sausą šakelę.

Didelius skaudžius įvykius žmonių širdys nujaučia. Išsiilgę džiaugsmo, žmonės nejučiomis pasakė, kas už šimto mylių įvyko. Radio stotys dar tylėjo, o širdžių radijas jau perdavė žinią...

Ramu miškingoje Soldino apylinkėje. Iš nukarusių debesų smarkiai lyja. Tik štai kažin kas stipriai suurzgė. Subraškėjo medžiai, motoro užgulti. Tūpdamas lėktuvas, pataikė į mišką ir sudužo. Po sutrupintu lėktuvu gulėjo du lavonai... Ir vėl ramu. Apie 5 val. ryto ūkininkė, uogaudama miške, užtiko nelaimės vietą. Eltos atstovas iš Berlyno praneša Kaunui baisią žinią. Ši žinia tarytum perkūnas trenkė į džiūgančios tautos širdį. Kiekvienas mato juodąjį Mirties Angelą, savo sparnais klaikiai apgaubusį du drąsius didvyrius. Laikraščiuose juoduose rémuose - Darius ir Girėnas. Atskridę iš Niujorko iki Soldino - 6.411 kilometrų ir išbuvę ore 37 val., 11 min., tragiškai žuvo. Lietuvos valstybės prezidentas paskelbė juos lietuvių tautos karžygiais - didvyriais. Lietuvos aero klubas paskelbė 30 dienų tautos gėdulą. Visoje Lietuvoje iškeltos gėdulu paženklintos tautinės vėliavos.

Liepos 19 d. po piet Kauno aerodrome susirinko mūsų vyriausybė, kitų valstybių atstovai ir daugiau 50.000 žmonių. 16 val. atskrido lekiantis katafalas, devynių sparnuotų palydovų lydimas ir du kart apskridęs miestą, pradėjo leistis. Sugaudė visų bažnyčių varpai ir fabrių kaukliai. Visų širdys ėmė skaudžiai virpėti, žmonės pravirko... Iš nutūpusio milžino, lakūnai išėmė karstus ir pastatė ant katafalų. Grojami Lietuvos ir JAV Himnai. Tiesiama Amerikos vėliava šalia Lietuvos ir Vyčio kryžiaus vėliavų. Didvyriai apdovanojami Vyčio Kryžiaus ordinu ir šaulių sąjungos žvaigžde. Juos lydėjo į amžinojo poilsio vietą virš 100.000 žmonių, o jų raudėjo virš 4 milijonų žmonių. Ar buvo panašiai ir taip nuoširdžiai apraudotas koks nors kitas pasaulio giliūnas, karžygis ar genialus mokslininkas, kurio ir svetimos tautos taip gailėtusi?

Raudok, Tauta, ir verk džiaugsmo ašaromis, nes laiminga esi, kad tokių didvyrių turi. Šis lietuvių sparnuotas žygis ir tragėdija anais aviacijos menko išsivystymo laikais sužavėjo ir lakūnus, ir diplomatus, ir valstybės vyrus. Pasaulio spauda ir visa žmonija mums padėjo geriau suprasti ir įvertinti Dariaus ir Girėno žygį. To nesitikėjo nei lietuvių tauta, nei patys didvyriai. Dar niekad pasaulis taip palankiai, nuoširdžiai ir tiek daug nekalbėjo ir nerasė apie mūsų tautą ir atskirus jos sūnus, kaip tuo metu. Kas nebuvo girdėjęs, kurioje pasaulio ar Europos dalyje yra kaž kokia Lithuania, dabar tai sužinojo. Nebereikalo Darius ir Girėnas pasakė: „Mes išgarsinsime Lietuvą“. Jie tai padarė. Daugiau ir išpūdingiau Lietuvą pagarsinti buvo neįmanoma. Mes ištrėmime esantieji lietuviai išidėkime savo širdin darišką - girėnišką pasiryžimą jungtis mums vieningan darban dėl tautos ateities. Ir mes nugalėsime savo „Atlantą“, kuris dabar mus skiria nuo Lietuvos.

AKA

BYRNES DĖL UŽSIENIO POLITIKOS.

Vakar Byrnes plačiai kalbėjo apie JAV užsienio politiką. JAV esančios pasiruošusios sušvelninti sienų kontrolę tarp 4-rių Vokietijos okupacinių sričių. Reikia išplėsti prekybą, transportą ir peržiūrėti Vokietijos finansines problemas. Tokia padėtis, kaip dabar, ilgiau tęstis negali. Vokietijai grėsia infliacija.

Byrnes dar kartą perspėjo TSRS dėl jos vedamos politikos, kuri esanti šalta ir nedraugiška. Byrnes pasakė: Ar TSRS išsivyskdoja kaip tokia jos politika atsiliepia į tautas, kurios stengiasi su ja draugingai gyventi? JAV patiektas 25 metų planas Vokietijai nuginkluoti ir kontroliuoti turi geriausias savybes. Jei JAV po pirmojo pasaulinio karo būtų tokį planą vykdymą pravedusi, antrasis pasaulinis karas būtų buvęs išvengtas. Todėl TSRS be reikalo tuo planu nepasitiki. Ar TSRS nori vokiečių nacizmo pavojų panaudoti kaip kortą ginčams tarp rytų ir vakarų palaikyti? Arba, ar TSRS siekia vokiečių nacizmo pavojų padaryti naujo konflikto priežastimi?

Toliau Byrnes pareiškė, kad sudarius taikos sutartį su 5 Vokietijos vasalinėmis valstybėmis, okupacinės kariuomenės turėsiančios išeiti iš svetimą žemių ir tautos galėsiančios vėl laisvai kvėpuoti.

BELGRADO BYLOS FINALAS

Gen. Michailovičiaus paduota malonės prašymą Jugoslavijos tautinis susirinkimas atmetė. Gen. Michailovičius šį rytą turėtų būti sušaudytas. Bevin, kalbėdamas žem. rūnuose, palietė Belgrado bylą. Dirbusių gen. Michailovičiaus štabe penkių britų karininkų paliudijimai buvo persiųsti gegužės mėn. 18 d. į Jugoslaviją. Tekstas buvo paskelbtas anglų spaudoje, bet Belgrado teismas nerado reikalo juos prijungti prie bylos ar bent viešai perskaityti. Bevin paninėjo primetamą kaltę sąjungininkams, neva jie kurstė prieš Tito partizanus. Anglai norėjo suteikinti Michailovičiaus „Četnikus“ su Tito partizanais kovoje prieš bendrą priešiną. Bevin išreiškė viltį, kad Jugoslavijos teismas į tai atsižvelgs, dar iki įvykdant sprendimą.

Jugoslavijos exkaralius Petras kreipėsi į Anglijos karalių, prez. Trumaną ir min. pirm. Bidault, prašydamas paveikti savo autoritetu Jugoslavijos teismą.

Leidžia ir redaguoja L.T.B. Komiteto Spaudos Sekcija. Pren.kaina mėn. 10 Rm. Redakcija ir administracija: I raj., 9 bar. Darbo valandos: 9 - 12.

ZINIOS IS LIETUVOS.

-LTSR ministerių tarybos nutarimu Klaipėdoje atidaryti mokytojų institutas ir mokytojų seminarija. Mokytojų institutas turės geografijos, fizikos ir matematikos skyrius.

-Anglijos lietuvių laikraštis „Išei-vių Draugas“ rašo, kad iš JAV siunčiamus paramos siuntinėlius lietuviai TSRS-goje turi išpirkti, mokėdami didelį muitą. Pav. lietuvių tremtinė Sibire už siuntinėlių (dėžutė konservų, 2 nosinės, 8 gab. muilo - kita buvo išvogta) turėjo sumokėti 297 rublius. Visas siuntinėlis nebuvo vertas 5 dolerių.

Ivairios žinios.

-Čekoslovakijos vyriusybė pranešė, kad dabar busią išsiųsta po 12.000 sudėtų vokiečių kasdieną iš Čekoslovakijos į Vokietiją.

-Anglijos ministeris okupuotiems kraštams Hynd išvyko į Vieną ir Berlyną.

-Anglijos žemuosiuose rūnuose prasi-dėjo debatai dėl radijofono BBC su-tarties prailginimo 5 metams.

-Ryšių su duonos kortelių įvedimu Anglijoje, 200.000 anglų padavė vyriausybei peticiją, kurioje prašo-ma duonos nenormuoti.

-Prancūzijos tautinės šventės proga, Prancūzijos kariuomenės vadas Aus-trijoje gen. Betoir paskelbė amnes-tiją. 250 nacių paleista iš kalėjimo ir 75 sumažintos bausmės.

-JAV prezidento įgaliotinis ropara-cijų reikalams E. Poley atvyko į Vieną, kur turės pasitarimą su ame-rikiečių kariuomenės vadu Mac Clarc.

-Tuo tarpu, kai sovietų kariuomenės vadovybė Austrijoje rekvizuoja vokiečių ir austrų pramonės įmones tiks-lu jas išgabenti į TSRS, amerikiečiai ir britų karinė vadovybė savo srityse perduoda austrams nacių pramonės įmones ir kasyklas.

L.T.B. Komiteto pranešimas.

Susidėjus aplinkybėms ir esant užimtai didž. stovyklos salei, Da-riaus ir Girėno minėjimas nukeliamas į š. m. liepos mėn. 23 d. 20 val.

---ooOoo---